

РОЗДІЛ 8.

МОВНІ СИСТЕМИ: ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ В ПОЛІЕТНІЧНОМУ ТА ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ

Отримано: 20 травня 2019 року

Прорецензовано: 22 травня 2019 року

Прийнято до друку: 23 травня 2019 року

e-mail: olga-nika02@znu.edu.ua

DOI: 10.25264/2519-2558-2019-6(74)-204-209

Домніч О. В. Національно-культурний код у системі сучасної полінаціональної англійської мови. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог: Вид-во НаУОА, 2019. Вип. 6(74), червень. С. 204–209.

УДК: 81'1-13:1:008

Домніч Ольга Валеріївна,
кандидат філологічних наук, доцент, Запорізький національний університет

НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНИЙ КОД У СИСТЕМІ СУЧАСНОЇ ПОЛІНАЦІОНАЛЬНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті розглядаються питання національного культурного коду, який дозволяє визначити специфічність та унікальність різноманітних процесів у системі полінаціональної англійської мови в лінгвальній та концептуальній репрезентації світу у свідомості репрезентантів національно-територіальних варіантів англійської мови, поширеної в різних лінгвокультурних ареалах світу (північно-американському, австрало-новозеландському, азійському та південно-африканському). Національно-культурний код в окремих лінгвальних ареалах поширення полінаціональної англійської мови є національно-лінгвокультурно залежним і національно специфічним, також спостерігається наявність певних національно специфічних унікалій, виражених на концептуальному й дискурсивному рівнях у кожному з вивчених лінгвоареалів.

Ключові слова: національно-культурний код, національно специфічні особливості, національно специфічні концепти, полінаціональна англійська мова.

Olga Domnich,
PhD, Associate Professor, Zaporizhzhya National University

NATIONAL-CULTURAL CODE IN THE SYSTEM OF THE MODERN POLYNATIONAL ENGLISH LANGUAGE

The article deals with the issues of the national-cultural code which allows to reveal the specificity and uniqueness of lingual processes in the system of the polynational English language in the linguistic and conceptual representation of the world in the consciousness of representatives of national-territorial varieties of the English language that is widespread in various linguo-cultural areas of the world (in North American, Australian and New Zealand, Asian and South African areas). The national-cultural code in various linguo-cultural areas of the distribution of the polynational English language is nation-language-culture dependent and national-specific, certain national-specific uniqueness, expressed at the conceptual and discursive levels in all the studied linguo-cultural regions, is observed. In the course of interaction of the introduced culture and its lingual system (English) with the indigenous lingual systems in essentially new lingual, social, cultural, geographical, natural, political, etc. environment, there is an absorption of indigenous cultures and languages into the system of multi-national lingual phenomenon, which in the modern multi-national English language is observed in borrowing concepts and conceptual structures from the conceptual systems of indigenous languages, and is manifested in the verbalized lexical units, functioning in the socio-political discourse of various national-territorial varieties of English.

Key words: national-cultural code, national-specific features, national-specific concepts, the polynational English language.

*Мова – специфічний спосіб існування культури,
чинник формування культурних кодів
В. А. Маслова 1997 с. 8*

Вступ. Концептуальне осмислення культури єдино можливе за допомогою природної мови, оскільки мова – явище культурного порядку, і розгляд та розуміння основ культури (літератури, науки, релігії та ін.) необхідно вивчати як коди, що формуються подібно природній мові [11, с. 37]. Окрім того, що мова репрезентує спосіб існування культури, вона також є чинником утворення культурних кодів [11, с. 8]. **Метою** статті є розгляд проблеми національно-культурного коду в системі сучасної полінаціональної англійської мови. **Завдання** роботи полягають у вивченні проблематики згаданого феномена й виокремленні типів національно-культурного коду в англійській мові.

У сучасній лінгвістичній парадигмі знання дослідження коду вивчаються з різних боків, а саме розглядаються питання коду культури (О. О. Селіванова [16, с. 357, с. 248], В. О. Маслова [12, с. 19–20], В. В. Красних [9, с. 232], С. М. Толстая [18, с. 28–29], Н. Ф. Алефіренко [1, с. 61–62], О. С. Снітко [17, с. 115–121], К. Рапай [13, с. 8–10]; *лінгвокультурного коду* (Н. І. Андрійчук [3, с. 174], В. С. Мартинов [10], В. А. Розсоха [14, с. 31], В. М. Савицький [15, с. 57, с. 60]); *духовного коду культури* (В. О. Маслова [12, с. 21]; *мовного коду* (В. О. Маслова [11, с. 37], Ф. С. Бацевич [4, с. 45]); *мовного коду культури* (Я. Д. Ісаєвич [6, с. 127]); *комунікативного коду* (Н. В. Дев'ятко [5, с. 421]); *концептуального коду* (С. М. Толстая [18, с. 28–29; 19, с. 334]) та ін. У роботах науковців поняття національно-культурного коду та його комплексне дослідження в системі полінаціональної англійської мови не було детально вивчено і не є об'єктом дослідження в сучасних лінгвістичних студіях, що й зумовило актуальність пропонованої статті. Відзначимо важливість і необхідність вивчення національно-культурного коду, який функціонує у свідомості репрезентантів сучасних лінгвосоціумів та без вивчення якого уявлення про концептуальну систему мультіваріантної полінаціональної англійської мови будуть недостатніми. Наведемо низку дефініцій розгляданого феномена, що їх наводять сучасні мовознавці.

1. Національно специфічні концепти як елементи національно-культурних кодів. *Культурний код* визначається як «система позначення, тобто сформована стереотипами лінгвокультурного свідомості сукупність знаків та механізмів», ці механізми використовуються в різних процесах: для утворення смислів і для їх вираження [див. 1, с. 61–62]. *Культурний код* розуміють як сітку, яку культура «накидає» на навколишній світ, структуруючи, оцінюючи, категоризуючи його; цей код «зашифровує» стародавні архетипні уявлення етносу, і тому культурний код зараховують до універсальних явищ, відзначаючи при цьому національну детермінованість виявів культурних кодів в окремій культурі й лінгвосистемі [9, с. 232–233]. Є також думка про те, що культурний код «означає відповідність між планом вираження і планом змісту знака; кодом задається значущість знака, а інтерпретатор цю значущість «розшифровує», тобто розуміє знак. *Код* [...] позначає клас знаків і правила їх «прочитання» інтерпретатором, які, у свою чергу, обумовлені тією або іншою культурою, в якій вони будуть прочитані, тим чи іншим культурним хронотопом, культурною компетенцією інтерпретатора і т. ін. Код виробляється і здійснює свою функцію в культурі» [7, с. 30].

Лінгвокультурні коди, іменовані ідентифікаційною характеристикою етносу [3, с. 174], функціонують у комунікації й формують образи життєвого простору індивіда, завдяки яким він сприймає та інтерпретує дійсність. У результаті цього спостерігаються й *visa versa* процеси, коли образи модифікують і перебудовують і самого індивіда (у його свідомості й поведінці), і загалом народ, націю і етнос [див. 2, с. 18]. Оскільки такі феномени, як культура та мова характеризуються загальною природою, то відзначається наявність «універсального коду», що репрезентує загальні характеристики культурних і мовних структур [3, с. 174]. *Культурні коди* створюють передумови комунікативної діяльності, а також відіграють значну роль у формуванні національно специфічного простору [3, с. 175]. В основі визначення культурного коду лежать різні критерії, а саме: тематичний, згідно з яким виділяють такі типи культурних кодів, як соматичний (тілесний); духовний; релігійний; просторовий; тимчасовий; предметний; біоморфний; антропний; космологічний; акційний; сенсорний; аксіологічний та ін. [16, с. 248]. Існує незначна кількість культурних кодів, а різноманіття культур зумовлене комбінуванням і модифікаціями певних культурних кодів.

Завдяки національно-культурному коду лінгвосоціум набуває, зберігає й передає свою самобутність, етнічну самовідомість та унікальні культурні особливості (традиції, вірування, міфи тощо), характерні як для певного етносу, так і для окремого лінгвокультурного ареалу (наприклад, для таких лінгвоареалів, як північно-американський, австрало-новозеландський, азіатський і південно-африканський). Отже, *національно-культурний код* є ключем до інтерпретації як національного культурного несвідомого, так і тих образів, значень, смислів та концептів, що його формують і найбільш широко виявляються в національній свідомості тієї чи іншої лінгвокультурної спільноти.

Наше дослідження полягає у вивченні національно-культурних кодів сучасної полінаціональної англійської мови, представленої національно-територіальними варіантами, а також їх відображення в концептуальній системі, тобто в концептах, що функціонують як у свідомості репрезентантів таких ідентифікативів, так і в дискурсі, де спостерігається функціонування концептів і культурних домінант (термін В.І. Карасика), що характеризують універсальні та національно специфічні (унікальні) особливості в структурі полінаціональної англійської мови.

Концепти та концептуальні структури, що існують у мовній системі, нерозривно пов'язані з культурою (як матеріальною, так і духовною) певного лінгвосоціуму й репрезентують його національно-культурний досвід і традиції. Національно специфічні концепти й лексичні одиниці, що їх вербалізують, є елементами національно-культурних кодів у системі сучасної полінаціональної англійської мови.

У мовній свідомості індивіда зафіксовані окремі національно-культурні коди. У будь-якої нації, а саме її репрезентантів, ментальна діяльність (світосприйняття, світорозуміння і споглядання) обумовлена культурою, історією, природою, навколишнім середовищем і т.ін. того лінгвокультурного ареалу, в якому вони існують і здійснюють комунікативну діяльність. Унікальні *національно специфічні особливості* того чи іншого лінгвокультурного ареалу найбільшою мірою виявляються в лінгвокультурних характеристиках, власне мовних особливостях та дискурсивних практиках певного етносу.

Безперечно, що культура зберігається у свідомості етносу, зафіксована в мові, виявляється в мовному свідомості та поведінці індивідуума(ів) в тому числі в комунікативному і в мовному», а також «реалізується в дискурсі, обумовлюючи національно-культурну специфіку останнього» [9, с. 231]. *Національно-культурні коди* фіксуються в мовній свідомості репрезентантів певної національно-лінгвокультурної спільноти, його мові та культурі й виявляються в дискурсі. Наведемо приклади національно специфічних концептів, вербалізованих і рефлексованих у лексичних інноваціях, що репрезентують специфічні знаки індигенних культур і функціонують у соціально-політичному дискурсі сучасної полінаціональної англійської мови: **umlungu** (SAfE) n. (South African derogatory, ironic) **1** = mlungu. Now somewhat offensive, especially as a form of address. **2** with singular concord. White people collectively; adj. (South African derogatory, ironic) of a person: white [*<Xhosa and Zulu umlungu*] [26] (“He also insisted the word ‘umlungu’ meant “dirt from the sea” and asked how it was okay for blacks to call whites that while the K-word was frowned upon”) [25, с. 7]; **chakra** (InE) n. (in yoga sense) a spiritual center of power in the human body [*<1888, Sanskrit *cakra* «circle, wheel»*] [35] (“Kumar has also applied for a new symbol, the chakra or the wheel, that was Janata Dal’s

symbol under VP Singh“) [36, с. 14]; **boomerang** (AuE) *n. & v.* a curved flat hardwood missile used by Aborigines to kill prey, and often of a kind able to return in flight to the thrower; a plan or scheme that recoils on its originator; a thing lent or borrowed which the lender insists has to be returned; *v.* act as a boomerang; (of a plan or action) backfire [<Dharuk bumariny] [27] (“Boomerangs play a key role in Aboriginal mythology, known as The Dreaming – mythical characters are said to have shaped the hills and valleys and rivers of the landscape by throwing the sticks around in the hunt”) [22]; **Whio** (NZE) *n.* blue duck [<Maori] [Glosbe Dictionary] (“Blue duck/whio are a taonga (treasured) species that Māori have a strong cultural, spiritual, and historic connection with”) [33].

2. Вияв національно-культурного коду в системі сучасної полінаціональної англійської мови. На підставі дослідження національно-культурного коду в системі сучасної полінаціональної англійської мови вважаємо за доцільне визначити основні вектори культурно-мовної взаємодії інтродукованої лінгвокультури¹ зі споконвічною спадщиною індигенних лінгвокультур протягом тривалої історії (XVI – XX ст.), де простежуються найбільш відчутні сліди впливу індигенних культур на духовну й матеріальну культуру сучасної полінаціональної англійської мови, екстрапольовану в різні лінгвоареали світу (наприклад, північно-американський, австрало-новозеландський, азіатський та південно-африканський).

Національно-культурний код дефінуємо як унікальний, закодований в лінгвосистемі й культурі певного етносу, інформацію, котра репрезентує національні символи, стереотипи й архетипи (усе, що відрізняється специфічним національно-культурним забарвленням) і завдяки якій можна ідентифікувати ту чи іншу національно-лінгвокультурну спільноту. *Культурний код* «шифрує» стародавні архітипні уявлення певного етносу (В.В. Красних), а *культурний код нації* є ключем до розуміння світогляду, світосприйняття і світобачення певного лінгвосоціуму, його поведінкових характеристик, психологічних постулатів та культурної специфіки. *Національно-культурні коди*, будучи глибоко специфічними, самотніми та унікальними, з плином часу і мінливими умовами екзистенції соціуму як набувають характеру універсально культурних, так і залишаються культурно неповторними та унікальними.

На прикладі полінаціональної лінгвосистеми спостерігається асиміляція й інтеграція культури інтродукованого англійського етносу та його мови в новий, відмінний від колишнього, лінгвокультурний ареал (лінгвокультурне середовище, у яке англійська мова була інтродукована завдяки гомо- та гетеротрансплантації її репрезентантами) зі збереженням своїх національних особливостей і набуттям національно специфічних рис індигенних культур та мов. Лексичні одиниці не є знаками культури, але, будучи співвіднесеними з кодом культури і інтерпретованими в межах *національно-культурного коду*, ці мовні одиниці виконують роль таких знаків і втілюють у своєму образному змісті культурно значущі риси світогляду» [8, с. 62]. Наведемо приклади лінгвокультурних концептів, які вербалізовані в лексичних одиницях і функціонують у дискурсивних практиках представників сучасної полінаціональної англійської мови: **kampung** (SgE) *n.* a Malaysian enclosure or village [<Malay] [26] (“Local director, Jack Neo, will release a **kampung**-themed Chinese New Year blockbuster on Feb 4”) [30, с. 12]; **matatu** (KeE) *n.* a minibus or similar vehicle used as a taxi [<Swahili] [26] (“**Matatu** owners blame cops for accidents”) [31, с. 4]; **utsiki** (SAfE) *n.* a ritual, traditional Xhosa ceremony (for brides) [<Xhosa] [24] (“**Rabia**, she said, would never be accepted by the Mandela ancestors until a **utsiki** ritual was performed to welcome her to the clan”) [21, с. 3].

Формування *національно-культурних кодів* та інтеграція національно специфічних концептів у концептуальну систему полінаціонального мовного феномена обумовлені динамічними процесами еволюції, взаємодії і адаптації полінаціонального мовного феномена до індигенного природного й соціального оточення, що, відповідно, відображається в лексичній та когнітивній системах, а також у дискурсивних практиках носіїв полінаціональної англійської мови, котра функціонує в різних лінгвоареалах світу. *Національно-культурний код* не статичний, а динамічний і продовжує змінюватися разом із соціальними, культурними, лінгвальними або іншими модифікаціями в лінгвокультурній спільноті.

Ці особливості сучасної полінаціональної англійської мови відображаються: у *концептуальній системі* на прикладах запозичення індигенних лінгвокультурних концептів та концептуальних структур, формування культурних домінант у концептуальній системі кожного з варіантів полінаціональної англійської мови; у *лексичній системі* – у запозиченні лексичних одиниць та стійких виразів; у *дискурсивних практиках* – у частотних та якісних характеристиках цих лексичних запозичених елементів.

Попри значне поширення в різних лінгвокультурних ареалах світу, англійська мова по-різному «забарвлена» в кожному окремому лінгвокультурному середовищі, оскільки взаємодіє з різними культурами (як індигенними, так і інтродукованими). Саме завдяки такій взаємодії (з індигенним культурним та їх лінгвокультурним багатством і спадщиною) вона набуває своїх унікальних характеристик. Відповідно, національно-культурний код кожного ареалу є *національно лінгвокультурно залежним і зумовленим*, у кожному з лінгвоареалів спостерігаються концептальні *універсалії та унікалії* (загальні закономірності та поодинокі факти). Вивчаючи когнітивно-дискурсивні та лінгвокультурні особливості сучасної полінаціональної англійської мови, зазначимо таке: національно-культурний код є суто національно-детермінованим, і його вияв у лінгвосистемі репрезентировано в унікальних специфічних особливостях національної культури, які передаються з покоління в покоління й виявляються в усьому, що відзначається *специфічним національно-культурним забарвленням*, завдяки якому можна ідентифікувати той чи інший етнос.

У ході вивчення *національно-культурних кодів* основне місце відводиться дослідженню концептів, «які виконують роль каркасів, що визначають загальні принципи побудови наших уявлень про світ» [21, с. 25]. Крізь призму національно-культурного коду ми розглядаємо національні цінності/культурні домінанти різних націй, котрі проживають у різних лінгвокультурних ареалах, у свідомості яких функціонує англійська мова і привнесена нею культура, а також полінаціональна англійська мова, яка наповнює, зберігає й відтворює культурні та духовні цінності індигенних народів, з якими триває культурно-мовна взаємодія й заповнення концептуальної системи полінаціональної англійської мови запозиченими лінгвокультурними концептами з індигенних лінгвосистем.

Здійснюється взаємозв'язок культури та мови, вияви якого чітко відображені в лексичних та концептуальних інноваціях, у дискурсивних практиках репрезентантів сучасної полінаціональної англійської мови в різних лінгвокультурних ареалах

¹ Тут і далі термін «лінгвокультура», слідом за В. В. Красних, уживаємо в значенні «культура, втілена й закріплена у знаках живої мови, ... культура, яка виявляється в мові й через мову» [8, с. 60].

світу, а також у духовній та матеріальній діяльності лінгвосоціуму, в якій найбільш виражено виявляється національно-культурна специфіка різних варіантів сучасного полінаціонального лінгвального феномена – англійської мови.

Вивчивши національно-культурні коди в системі сучасної полінаціональної англійської мови, зазначимо таке: істотно відмінні умови екзистенції та лінгвокультурне середовище, тобто соціально-історичні, природно-ландшафтні та інші умови, а також культура й менталітет індигенних етносів, з якими контактує інтродукований англомовний етнос, мають значний вплив, у результаті чого спостерігаються модифікації й трансформації окремих елементів національно-культурних кодів (а саме концептуальних і лексичних інновацій) і привнесення національних специфічних характеристик у кожному лінгвокультурному ареалі в процесі адаптації полінаціональної англійської мови в різних лінгвоареалах світу. Тим самим, основну роль у наявності специфічних унікальних рис відіграє історико-соціокультурний контекст, який формує, модифікує й трансформує національно-культурні коди в силу унікальних історичних, культурних, географічних, природно-ландшафтних, соціально-політичних та інших особливостей, виражених у лінгвальному та концептуальному системах полінаціонального мовного феномена – англійської мови.

3. Типи національно-культурних кодів у системі полінаціональної англійської мови. Не викликає сумніву той факт, що сімільярні феномени у свідомості репрезентантів різних соціумів у їхніх лінгвосистемах представлені по-різному. Тобто, різні образи, значення й смисли у світогляді та світосприйнятті певного лінгвосоціуму обумовлені національно-культурними, соціально-історичними, географічними, природними та іншими відзнаками і рисами розвитку цієї лінгвокультурної спільноти. Як вважає Я. Д. Ісаєвич, у лінгвосистемі відображені етнокультурні стереотипи, природа яких зумовлена національною специфікою світосприйняття репрезентантів певного лінгвосоціуму [6, с. 124]. В ході наших досліджень ми спостерігаємо різноманітне наповнення та функціонування національно-культурних кодів у соціально-політичному дискурсі носіїв сучасної полінаціональної англійської мови.

При комплексному дослідженні культурних кодів нації (об'єктом дослідження служить концептуальна система сучасної полінаціональної англійської мови, що виявляє своє існування й функціонування в національно-територіальних варіантах) необхідно враховувати культурно-специфічні відмінності та унікальну національно специфічну характеристику кожного з її варіантів, а також феномен усвідомлення і сприйняття лінгвокультурного простору репрезентантами полінаціональної англійської мови, який безпосередньо відображений в еволюції й модифікації концептуальних та лексичних інновацій як процесі взаємодії індивідів з навколишнім лінгвокультурним середовищем у різних лінгвокультурних ареалах світу (наприклад, північно-американському, австрало-новозеландському, азіатському південно-африканському).

Як уже зазначалося, культурні коди, будучи універсальними явищами, можуть мати характер національно детермінованих в окремій культурі й лінгвокультурі. Такі типи коду ми іменуємо *національно-культурним кодом*. Вивчивши фактичний матеріал, окреслимо такі *типи національно-культурних кодів* у системі сучасної полінаціональної англійської мови, що функціонує в різних лінгвокультурних ареалах світу (північно-американському, австрало-новозеландському, азіатському і південно-африканському): зооморфний, рослинний, духовний, релігійно-артефактний, гастрономічний, антропний, архітектурний, артефактно-предметний, предметно-костюмний, соматичний, просторовий, кількісний. Перші з них (зооморфний, рослинний, духовний, релігійно-артефактний, гастрономічний та антропний) притаманні всім досліджуваним варіантам полінаціональної англійської мови (AmE; CaE; NZE; AuE; KeE; SAfE; SgE; InE²), що вказує на загальні закономірності мовних процесів у системі полінаціональної англійської мови. Водночас вияви інших національно-культурних кодів (архітектурний, предметно-костюмний, соматичний, просторовий, кількісний) спостерігаються в окремих національно-територіальних варіантах (CaE; SgE; KeE; InE²), що свідчить про пов'язану з ментальністю та світосприйняттям специфічність та унікальність у лінгвальному та концептуальному репрезентації світу у свідомості певних національно-лінгвокультурних спільнот в англозованих лінгвокультурних ареалах.

Суспільство формує комунікативний простір, котрий, у свою чергу, є простором культури, а способи, за допомогою яких здійснюються комунікаційні зв'язки, репрезентують «мову культури» [2, с. 17]. Н.І. Андрійчук називає лексичні та фразеологічні одиниці найбільш «культурноносними» знаками мови, оскільки саме в них відображається здатність репрезентантів певної лінгвосистеми кодувати інформацію навколишнього світу. Лінгвокультурна взаємодія в національно-лінгвокультурній спільноті реалізується в дискурсивних практиках, у яких носії мови здійснюють декодування культурних смислів знаків мови [2, с. 17].

Лінгвокультурні національно специфічні концепти та лексичні одиниці, що їх вербалізують, є невід'ємними конститuentами національно-культурних кодів у системі сучасної полінаціональної англійської мови. Вивчаючи існування національно-культурних кодів та їх відображення в згаданій лінгвосистемі, наведемо приклади цих кодів, що репрезентовані в національно специфічних концептах та функціонують у соціально-політичному дискурсі носіїв сучасної полінаціональної англійської мови: **pangolin** (SgE) *n.* an African and Asian mammal that has a body covered with horny overlapping scales, a small head with an elongated snout, a long sticky tongue for catching ants and termites, and a tapering tail [*<Malay peng-guling, literally 'roller'>*] [26] (“The mousedeer, slow loris and critically endangered Sunda **pangolin** have distinct home ranges, and movement away from the noise or human activities “may potentially bring such fauna into territorial conflict such as increased competition for food and shelter, particularly in a highly fragmented habitat like that in the CCNR”, stated the Environmental Impact Assessment (Phase One) gazetted by the LTA last Friday”) [30, с. 1]; **ugali** (KeE) *n.* a type of maize porridge eaten in east and central Africa [*<Kiswahili>*] [26] (“Does every simple **ugali** and sukumawiki meal prepared for his missus have to be documented and posted on Instagram, Facebook and Snapchat?”) [32, с. 38]; **hominy** (CaE) *n.* (esp US) coarsely ground kernels of corn esp. boiled with water or milk [*<contraction of Virginia Algonquian uskatahomen>*] [28] (“The other recalled product is Mixtura Latina Company brand name Mote Blanco Pelado/Peeled White **Hominy**, in 396.4 gram (14 ounce) containers”) [23]; **tomahawk** (AmE) *n.* a light ax used as a tool or weapon by American Indians' v. strike or cut with or as if with a tomahawk [*<Virginia Algonquian>*] [29] (“In November 2000, professional knife and **tomahawk** thrower Andy Prisco approached LaGana and got his approval to license his design and restart the defunct firm, the American **Tomahawk Co.** – which Prisco did in January 2001”) [20].

² AmE – American English; CaE – Canadian English; NZE – New Zealand English; AuE – Australian English; KeE – Kenyan English; SAfE – South African English; SgE – Singapore English; InE – Indian English.

Як бачимо, національно-культурні коди репрезентують форми існування та функціонування полінаціонального мовного феномена в різних лінгвокультурних ареалах світу. Наявність національно-культурних кодів, а також їх функціонування в концептуальній, лексичній системах, у публічному та публіцистичному дискурсі свідчить про характерні національно-специфічні особливості в кожному лінгвоареалі, а також про те, що національно-культурний код англійської мови в окремо взятому лінгвокультурному ареалі має національно-лінгвокультурно залежний характер. Типи національно-культурних кодів, виділені в системі сучасної полінаціональної англійської мови, є взаємопов'язаними й реалізуються спостерігається в концептуальних та лексичних інноваціях, що функціонують у дискурсивних практиках носіїв полінаціональної англійської мови. Процеси адаптації згаданої лінгвосистеми також розкривають сприйняття зовнішнього світу в його природному та соціальному оточенні репрезентантами англійської мови в досліджуваних лінгвокультурних ареалах.

Висновки.

1. *Національно-культурний код* представлений своєрідною інформаційною матрицею, котра містить різні способи сприйняття світу і є ключем до інтерпретації як національного культурного несвідомого, так і тих образів, значень, смислів та концептів, які його формують і найбільш широко виявляються в національній свідомості тієї чи іншої лінгвокультурної спільноти.

2. *Типи національно-культурних кодів*, виокремлені в системі сучасної полінаціональної англійської мови, є взаємопов'язаними й реалізуються в концептуальних та лексичних інноваціях, а також у дискурсивних практиках полінаціональної англійської мови.

Національно-культурні коди фіксуються в концептуальній системі й реалізуються в дискурсі репрезентантів полінаціональної англійської мови, а також у соціально-політичному дискурсі в різних лінгвоареалах функціонування сучасної полінаціональної англійської мови.

3. Вивчення лінгвальних та концептуальних процесів (вони репрезентують культурно-національні, специфічні й унікальні характеристики індигенних мов та культур, вказують на модифікації у свідомості національно-лінгвокультурних спільнот завдяки трансплантації, асиміляції та інтеграції полінаціональної англійської мови в нові лінгвокультурні ареали) дає підстави стверджувати, що *національно-культурний код* у різних лінгвокультурних ареалах полінаціональної англійської мови є національно-лінгвокультурно залежним і національно специфічним, оскільки в ньому спостерігається наявність певних національно специфічних унікалій, виражених на концептуальному та дискурсивному рівнях у кожному з досліджуваних лінгвоареалів. Така мультिवаріантна лінгвосистема має також певні загальні закономірності.

4. У ході взаємодії інтродукованої культури й лінгвосистеми (англійської) з індигенними в істотно новому лінгвальному, соціальному, культурному, географічному, природному, політичному і т.ін. середовищі відбувається абсорбація іншої, а саме індигенної культури та мови в систему полінаціонального лінгвального феномена, що спостерігається на прикладі запозичення концептів та концептуальних структур у сучасній полінаціональній англійській мові з концептуальних систем індигенних мов, і оприявнюється у вербалізованих лексичних одиницях, що функціонують у соціально-політичному дискурсі різних національно-територіальних варіантів англійської мови.

У *перспективах* подальшого дослідження англійської мови – розроблення концептуальної, лінгвокультурної та дискурсивної матриць полінаціональної англійської мови, що здійснюватиметься за допомогою аналізу концептуального та дискурсивного континууму для створення когнітивно-дискурсивних та лінгвокультурних моделей даного ідіома як полінаціонального утворення в досліджуваних лінгвокультурних ареалах.

Література:

1. Алефиренко Н. Ф. Поэтическая энергия слова. Синергетика языка, сознания и культуры. Москва: Academia, 2002. 391 с.
2. Андрейчук Н. І. «Мова» культури і мовні знаки. *Мовознавчий вісник*. Вип. 11. 2010а. С. 16–19.
3. Андрейчук Н. І. Мова і культура у контексті системного підходу в науках про людину. *Вісник Львівського університету. Серія: Іноземні мови*. Львів: ВЦ ЛНУ ім. І. Франка, 2010б. Вип. 17. С. 169–175.
4. Бацевич Ф. С. Духовна синергетика рідної мови: лінгвофілософські нариси: монографія. Київ: Академія, 2009. 192 с.
5. Дев'ято Н. В. Міфологічний образ України як втілення комунікативного коду національного інформаційно-культурного простору. *Гілея. Науковий вісник*. 2012. Вип. № 57 (2). С. 418–424.
6. Ісаєвич Я. Д. Мовний код культури. Київ: Вища школа, 1997. 458 с.
7. Ковшова М. Л. «Культурний код» як елемент культурної інтерпретації фразеологізмів в лінгвокультурологічній парадигмі дослідження. *Знання. Язык. Культура: материалы междунар. науч. конф.* Тула: Петровская Гора, 2007. С. 30–33.
8. Красных В. В. Основные постулаты и некоторые базовые понятия лингвокультурологии. *Русский язык зарубежом*. 2011. № 4. С. 60–66.
9. Красных В. В. Этнопсихолінгвістика і лінгвокультурологія. Москва: Гнозис, 2002. 284 с.
10. Мартынов В. С. Символика лінгвокультурних кодів в составе англоязычного художественного текста: автореф. дис. канд. филол. наук: 10.02.04. Москва: Ин-т международных отношений, 2009. 22 с.
11. Маслова В. А. Введение в лінгвокультурологію. Москва: Наследие, 1997. 207 с.
12. Маслова В. А. Национальные ценности и язык: духовный код культуры. *Лінгвістика*. № 2 (20). 2010. С. 19–30.
13. Рапай К. Культурный код. Москва: Юнайтед Пресс, 2010. 168 с.
14. Розсоха В. А. Лінгвокультурный код слова homo (человек) в латинской фразеологии. *Вісник Луганського національного університету ім. Т.Шевченка*. Вип. № 24 (259). Ч. І. 2012. С. 31–36.
15. Савицкий В. М. Лінгвокультурные коды: к обоснованию понятия. *Вестник Московского государственного областного университета. Серия: Лінгвістика*. 2016. № 2. С. 55–62.
16. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава: Довкілля, 2011. 844 с.
17. Снитко О. С. Коды культуры у мовній об'єктивності дійсності. *Studia Linguistica. Зб.наук.праць Київського національного університету ім. Т. Шевченка*. Київ: Київський університет, 2008. Вип. 1. С. 115–121.
18. Толстая С. М. К понятию культурных кодов. Санкт-Петербург: Изд-во Европейского ун-та в Санкт-Петербурге, 2007. С. 23–31.
19. Толстая С. М. Коды культуры и культурные концепты. *Пространство слова. Лексическая семантика в общеславянской перспективе*. Москва: Индрик, 2008. С. 333–337.

Джерела ілюстративного матеріалу:

20. ABS News. April, 2015 URL: <http://abcnews.go.com/US/story?id=90038&page=1>

21. City Press. February 14, 2016. 24 p.
22. Culture Trip. 2017. URL: theculturetrip.com/pacific/australia/articles/why-the-boomerang-is-australias-iconic-symbol
23. Food Poisoning Bulletin. June 2015. URL: foodpoisoningbulletin.com/2015/white-hominy-and-corn-recalled-in-canada-for-sulphites.
24. HeraldLive. June 11, 2014. URL: <http://www.heraldlive.co.za>.
25. City Press. January 10, 2016. 24 p.
26. Oxford English Dictionary. URL: en.oxforddictionaries.com/definition.
27. The Australian Oxford Dictionary. Ed. by B. Moore. Oxford: Oxford University Press, 2004. 1556 p.
28. The Canadian Oxford Dictionary. Ed. by K. Barber. Ontario: Oxford University Press, 2001. 1710 p.
29. The Oxford American College Dictionary. Ed. by C.A. Lindberg, A. Grace. New York: G.P. Putnam's Sons, 2002. 1682 p.
30. Today Thursday. February 11, 2016. 36 p.
31. Weekend Star. January 2/3, 2016. 46 p.
32. Weekend Star. August 8/9, 2015. 51 p.
33. Blue duck/whio. Department of Conservation. Te Papa Atawhai. URL: www.doc.govt.nz/whio.
34. Glosbe Dictionary. URL: glosbe.com/mi/en/whio.
35. Online Etymology Dictionary 2001-2018. URL: www.etymonline.com/word/chakra.
36. The Telegraph Calcutta Sunday. February 14, 2016. 34 p.